

קטיה שוורצמן היא מומחית גדולה
בביטוח, ומשוררת מתחילה. הספר
"לשבור אוויר" הוא ספר השירים הראשון
שלה, בעוד שבתחום הביטוח כבר הוציאה
לאור חמישה ספרים

השירה כביטוח

מאת יעקב בריאון
צילמה שוש גת

התרחשה עסקת-חילופין מזורה. החברה ניאונה לוותר לקטיה על החבר שלה, אלי, תמורת כלבת הטרייר הטיבטית של קטיה, קישקיש. קטיה נישאה, רחתה את בחינות-הבגרות שלה עד גיל 28 והחמיצה את השירות הצבאי. תקופת הנישואים, היתה פרק אפיזודי בתולדות חייה של קטיה, והיא התגרשה כעבור למעלה משנתיים.

בעלה דאז, כיום אלקטרונאי, היה באותם ימים מתופף בלהקה קצב. אהבת המוסיקה שלו עברה לבנם המשותף, שחף (22), שניגן בלהקת מחתרת בתקופת התיכון, וממשיך לעסוק במוסיקה.

"עם בעלי לשעבר זה פשוט לא הסתדר. לא היה טעם להמשיך. אני מאמינה בגורל. היינו צעירים מכדי לדעת מה עשינו. מאז אני לבדי, כמו רבות במצבי, כמה לקן משפחתי חדש, אך אני לא בפאניקה. מה שיבוא יבוא. יש לי חברות שהן אמהות לא נשואות. אני לא מסוגלת להיות כמותן. לא מאמינה שאפשר בלי רומנטיקה. אם אין תזמורת, אני לא רוקרת..."

לביטוח נקלעה לא מתוך רומנטיקה. "הגעתי לזה ממש בטעות". עם גירושיה לא יכלה להמשיך בלימודי עיצוב אופנה. בחיפושיה אחר דירה הכירה בחורה, שעבדה בתיקייה של חברת ביטוח, שהציעה לה להצטרף אליה. לקטיה לא היה או מושג בנושא, "אך היה לי מזל. בדיוק היה להם צורך באדם שיבצע את חישובי הפוליסות".

קטיה רואה חשיבות בערכי-השירה שהיא משתפת בארגונם. "צריך להוציא את השירה מהגטו", היא אומרת. לרבייה, יש לשנות את הגישה לנושא עוד בבית-הספר.

היא מאמינה שרווקא בתקופה כה חומרנית כשלנו יש צורך בשירה. "תוך כדי דאגה לרברים החומריים, טוב לרחף קצת, ואני מרגישה שבשירים שלי אני כמו נותנת לקוראי מעין כרטיס-טיסה למאדים".

אחת, עושה בענף הביטוח מגיל 21. היא ילידת מוסקבה, בת להורים אקדמאים. אמה היתה משפטנית מתמחה במחלקת החקירות של המשטרה הרוסית. בדיבורה של הילדה והובת השיער אובחן גמגום מסוים. מומחים יעצו לאמה עצה מקורית איך להתגבר על כך. בעיבודם קראה האם לבתה, לאט וברור, משיריהם של יסנין ושל אביריה האחרים של השירה הרוסית. וראו זה פלא: הפעוטה לא רק שהתגברה על הפגם, אלא החלה לחבר שירים. "פעם תפסו אותי מטיילת ברחוב עם מטריה פתוחה בעיצומו של הקיץ", היא נזכרת. "הסברתי שאני הולכת לחפש גשם..."

או גם בצבצה נסייתה למחול, המהווה כיום השראה ללא מעטים משיריה. "אם לא היינו עולים ארצה, אולי הייתי מתפתחת כרקדנית". במקום זאת למדה בארץ, כעבור שנים, ריקודי-בטן להנאתה, אך תחילה, כעולה חדשה בת שש, היה עליה לרקוד ולקפץ בין השולוליות במעברת לור, שם חיתה עם משפחתה בתנאים קשים, בלא חשמל ובלא מים זורמים. כעבור שנה עברו לדירת שיכון קטנה בחולון. כתיבת שירים עזרה לה להתגבר על המצוקה הנפשית. בגיל עשר ראו שיריה לראשונה אור ב"קול העם", בטאון המפלגה הקומוניסטית דאז. קטיה השתתפה בפעילות נכנ", תנועת-הנוער של המפלגה, "שאני, כמו הורי, התרחקתי ממנה די מהר".

אך לא ככל הסבימה עם הוריה. המחלוקות ביניהם הלכו ורבו. קטיה אינה להוטה לדבר על כך, אך נראה שלא אחת טעמה מנחית-זרועים של הוריה. בגיל 15 ברחו לראשונה מהבית והגיעה בטרמפים לאילת. שוטר מצא אותה, אסף אותה לביתו ולמחרת העבירה לאמה, שטסה דרומה לשם כך. הבריחה השנייה של תלמידת התיכון המרדנית, כעבור שנתיים, היתה גוללית כחיה.

הפעם נמלטה אל חברתה הטובה ביותר. כאן

מידה של קטיה שוורצמן, מומחית בענף הביטוח, שבימים אלה הוציאה לאור את ספר שיריה הראשון, "לשבור אוויר", לאחר חמישה ספרים בתחום ההתמחות שלה, יכולות כל הפמיניסטיות שורפות החיות להוריד את דגלן מראש התורן. קטיה, שהשירים מהווים לגביה מפלט ממאבק החיים, אפשרות לטוס כמטה-יקסם לעולם אחר, יוצאת בהכרזה: "הגברים הם המין היפה". וכששוטפים עקב כך את הבלונדית המצודרת הזאת במבט חשדן, היא עומדת על קביעתה זו ומביאה לה סימוכין מהטבע. "בטבע יש אינספור דוגמאות לכך, שהזכר יפה מהנקבה. הבט איזו כרכולת יש לתרנגול ואיזו כרכולת לתרנגולת. ובמשפחת האריות? הרעמה של האריה יפה יותר לאין ערוך מזו של הלבאיא. ואני לא מרברת על הטווסים, שאצלם הניגוד בולט יותר".

"החיים שלי מתנהלים בשני מישורים, שאין ביניהם מפגש כלשהו". קטיה השלימה מכבר עם עובדה זו. היא משמשת, מרצה בכירה במכללה לביטוח, ופועלת כיועצת לחברות-ביטוח, מהמובילות במשק. "כאשר אני מרוכזת בעבודה שלי, הראש שלי לא פנוי לחשוב על שירה. הניגוד, כביכול, בין שני התחומים, לא מפריע לי. אני מוצאת כביטוח יצירתיות לא פחות מאשר בכתיבת שירה".

"מקומם אותי וחורה לי שבענף, שלו נתתי עד כה כעשרים שנה מחיי, יש קיפוח כה בוטה של נשים", מציינת קטיה בנימה מתריסה. "עובדות בענף יש המון; פקידות, מזכירות, גם סוכנות. אבל נשים בדרגים הבכירים בביטוח חן בכחינת חיזיון נדיר. הקיפוח לא מתחיל ולא נגמר בממשלה. פשוט לא מפרגנים לנו הנשים. גברים משתלטים על העסק. לכן, לא מפליא שאין מנהלות של חברות-ביטוח. ממני נמנע בעבר תפקיד ניהולי בתואנה ש'זה לא בשביל אשה'".

קטיה, שבחיים לא מכרה אפילו פוליסת ביטוח